

TÖÖÕPE TOIMETULEKUÕPE

AINEKAVA

1. Tööõppe rõhuasetused

II arengutase

Tööõppe tundideks vajalikke baasoskusi kujundatakse õpilastel 1.-5. kooliaastal kunsti ja käelise tegevuse tundide raames. Alates 6. klassist kujundatakse praktilise tegevuse oskusi ja harjutatakse nende rakendamist stereotüüpsetes situatsioonides tööõppe tundides (II arengutasemel). Omandatakse üksikuid töövõtteid, võtete õiget järjestust lihtsates ruumide, rõivaste ja jalatsite korrashoiu ning toidu valmistamisega seotud töödes. Vastavalt õpilaste võimete erisusele kasutatakse abistavat, individuaalset või järjestikust koostööd.

Abistava koostöö korral mingi töö tegemiseks palutakse õpilasel midagi tuua, ulatada, hoida, panna, viia, rühmitada jne.

Individuaalse koostöö korral antakse õpilasterühmale ühine ülesanne, mille iga õpilane täidab osaliselt individuaalselt. Töötatakse samaaegselt ühes ruumis/territooriumil ja ühise teema järgi (nt igal õpilasel on oma maalapp riisuda), samas individuaalse juhendamise järgi.

Järjestikuse koostöö puhul koosneb töö mitmest erinevast tööoperatsioonist/tegevusest ning iga õpilane sooritab kindlaksmääratud järjekorras oma operatsiooni/tegevust. Tööoperatsioonid/tegevused jaotatakse õpilastele arvestades nende võimeid ja oskusi.

Töö protsessile ja resultaadile antakse positiivset tagasisidet. Õpilastes kujundatakse soovi osaleda jõukohases ühistegevuses. Luuakse teadmine, et tuleb teha nii meeldivad kui ka vähem meeldivad tööd.

III arengutase

Kolmandal arengutasemel täiustatakse/kinnistatakse omandatud ja õpitakse uusi töövõtteid.

Õpitakse kasutama enamlevinud kodumasinaid.

Tähelepanu pööratakse tööoperatsioonide õigele järjekorrale ning töö lõpetamise vajalikkusele. Hakatakse täitma tööülesandeid, mille puhul töö tulemus saabub alles teatud aja möödudes (nt külvamine).

Praktiseeritakse sotsiaalse suunitlusega tööülesandeid (näit teiste abistamine).

Kasutatakse laiendatud sõltuvat koostööd, st tööd tehakse üheaegselt ning ühist eesmärki silmas pidades (nt klassi koristamine). See võimaldab anda igale õpilasele tema võimetele vastava tööülesande ning seeläbi kujundada õpilaste võimalikult adekvaatset enesehinnangut.

Õpilasi õpetatakse suunatult oma tegevusi ja töö tulemust planeerima, valima ise sobivaid töövahendeid ning konkreetse töö teostamiseks vajaminevaid osatoiminguid järjestama.

Õpilast suunatakse oma töö tulemusi hindama/kontrollima.

2. Tööõppe õpetamise põhimõtted

Tööõppe õpetamise eesmärgiks toimetulekuõppes on õpilaste esmaste tööharjumuste kujundamine ning seeläbi võimalikult adekvaatse isikliku ja sotsiaalse identiteedi loomine, mis omakorda tagab laiaulatuslikuma integratsiooni ühiskonda.

Tööõppe õpetamine on tihedalt lõimunud teiste ainete õpetamisega.

Tööõppe tundides käsitletav teema võib olla üldõpetuse põhimõttel läbiviidava õppetöö teljeks.

Tööõppe aine hõlmab valdkondi, mis on otseselt seotud igapäevatoimingutega kodus, koolis ning nende lähiümbruses vastavalt õpilaste vajadustele.

Õpilastel kujundatakse teadmisi ja oskusi, mis on vajalikud igapäevaste kodu- ja majapidamistöodega toimetulekuks ning toeks elukutsevalikul.

Tööõppe tundides õpitu toetab õpilaste ametivalikut ning seeläbi integratsiooni ühiskonda.

Tööõppe käigus tutvustatakse lihtsaid igapäevategevustes vajaminevaid töövahendeid ja masinaid ning õpetatakse neid juhendamisel/juhendi abil kasutama. Õpilased õpivad tundma ja täitma igapäevatöödega seostuvaid lihtsaid ohutustehnika- ja hügieeninõudeid.

Olulised on igapäevaste tegevuste kavandamise, korraldamise ning probleemide lahendamise oskused.

Õpetus taotleb tegevuspädevuse kujunemist:

- praktilise tegevuse oskuste kasutamine stereotüüpsetes ja vähe varieeruvates situatsioonides;
- praktilise tegevuse omandamine toiminguid/operatsioone valides ja eesmärgipäraselt järjestades;
- osalemine jõukohases ühistegevuses;
- oma tegevuse tulemuse hindamine eesmärgist lähtuvalt mälu kujutlustele toetudes või näidisega võrreldes;
- tegevuste sooritamine oma oskuste piires iseseisvalt.

Vajalik on koostöö koduga ning erinevate ettevõtete ning ametiasutustega, et õpilased saaksid omandatud oskusi rakendada variatiivsetes situatsioonides.

Tööõppe tundide läbiviimisel arvestatakse iga õpilase füüsilisi, vaimseid ja sotsiaalseid iseärasusi ning sotsiaalseid oskusi (koos tegutsemine, abi küsimine, teiste abistamine).

Õpilastel kujundatakse võimalikult adekvaatset enesehinnangut.

Arendatakse vastutustunnet, kujundatakse positiivset suhtumist oma kohustustesse ja töösse.

Õpetatakse mõistma töö vajalikkust ja selle lõpuleviimise tähtsust.

Õppesisu teemad käesolevas ainekavas on esitatud võimalike valikuvariantidena. Õppesisu täpsustatakse kooli õppekavas vastavalt kooli piirkonna ja /või kooli arengusuundadele.

Tööõppe tundide läbiviimiseks on koolis sisustatud õppeklass ja/või ruum(id) vajaminevate töökohtade ja seadmetega.

3. Tööõppe ainekava jaotus :

6 kl - 5 t nädalas ; 175 t –aastas; 7kl 5 t nädalas ;175 t –aastas 8-9kl – 7 t nädalas; 245 t –aastas.

3.1 Ruumide korrashoid ja koristamine: 6kl- 25t

7 kl- 25t ; 8-9kl 35t

Taotletavad õpitulemused:

2. arengutaseme lõpuks 6 klass

- Tunneb õpitud koristusvahendeid ja teab nende funktsiooni.
- Teab ja suunamisel täidab õpitud koristamistöde juures hügieeni- ja ohutusnõudeid.
- Täidab korrapidamisülesandeid ja lihtsamaid tööülesandeid meeldetuletamisel.
- Tunneb peamisi hoiatavaid tingimärke majapidamises kasutatavatel puhastusvahenditel.
- Kasutab vajadusel koristustöödel kaitsevahendeid.
- Abistab teisi jõukohaste korrapidamisülesannete täitmisel.
- Täidab talle antud ülesande ühe osana tegevusest/tööst.
- Viib alustatud töö enamasti lõpuni.
- Koristab pärast töö lõpetamist oma töökoha.

3. arengutaseme lõpuks 7-9 klass

- Teeb juhendamisel majapidamistöid.
- Teab hügieeni- ja ohutusnõudeid erinevate õpitud tööde juures ja täidab neid.
- Tunneb kodutehnikat ja oskab sellest endale olulisi seadmeid kasutada.
- Küsib vajaduse korral abi ülesande täitmiseks.
- Osaleb võimetekohaselt ühistöös.
- Viib alustatud töö lõpuni.
- Planeerib (abiga) nädalaks kodutööd.

Õppesisu:

2. arengutase

- Eluruumide ja klassi korrashoid, korrastamine.
- Mööbli paigutamine klassiruumis.
- Koristusvahendid: harjad, kühvlid, mopid, lapid, puhastusvahendid.
- Tolmu pühkimine.
- Põranda pühkimine.
- Põranda pesemine mopiga,
- Põrandate ja põrandakatete puhastamine tolmuimejaga.
- Tahvli, laudade ja uste pesemine.
- Puhastusainete hoiatavad tingmärgid (tuleohtlik, mürgine) ja nende arvestamine tegevustes.
- Kummikinnaste kasutamine.
- Lillede kastmine.
- Korrapidaja tööülesannete jaotamine ja täitmine.

3.2 Inimene ja töö 6kl- 15t

Taotletavad õpitulemused:

2. arengutaseme lõpuks

- Teab/oskab nimetada tuttavate elukutsete esindajaid.
- Teab ema/isa ametit.

3. arengutase

- Mööbli ratsionaalne paigutamine klassis, eluruumides.
- Ühiselt kasutatavate ruumide (trepikojad) korrashoid ja koristamine.
- Puhastusainete hoiatavad tingmärgid ja nende arvestamine tegevustes.
- Kummikinnaste kasutamine.
- Seinte (värvitud, plaaditud) pesemine, puhastusvahendite valimine ja kasutamine.
- Valamute, WC-pottide puhastamine, selleks vajalike vahendite valimine ja kasutamine.
- Peeglite, ukseklaaside, akende pesemine; puhastusvahendite valimine ja kasutamine.
- Kodutekstiilide kasutamine.
- Tekkide, mööblikatete kloppimine klopitsaga, käsitsi.
- Pehme mööbli, radiaatorite puhastamine tolmuimejaga.
- Suurpuhastus: kardinad, katted, kuplid.
- Korrapidaja ülesannete järjestamine. Ülesannete jaotamine koristustöödel.
- Vajalike kodutööde planeerimine nädalaks.

7kl- 15t: 8 -9kl 21t

3. arengutaseme lõpuks

- Tunneb erinevaid jõukohaseid ameteid.
- Omab esmast töökogemust õppetöökojas.
- Küsib vajaduse korral abi ülesande täitmiseks.
- Märkab (suunamisel) abivajajat ja pakub abi.
- Osaleb võimetekohaselt ühistöös.

Õppesisu

2. arengutase

- Tuttavad elukutsed: müüja, õpetaja, koristaja, kokk, bussijuht.
- Ema, isa töökoht ja amet.

3. arengutase

- Kodukoha lähedal asuvad ettevõtted.
- Õpilastele sobivad ametid: koristaja, pesumasinist, haljastustöötaja, majahoidja, köögitööline, laadija, sulane jms.
- Töötamine erinevates õppetöökodades: puutöökoda, aed, pesuköök, õppeköök jne.
- Kutse õppimise võimalused.
- Puudega inimeste töökodade (toetatud töötamine) tutvustamine.
- Üksteise abistamine töödes.
- Vanade inimeste, nooremate ja puudega inimeste abistamine.
- Abi palumine töö tegemisel.

3.3 Asjad ja nende korrashoid: 6kl- 15t

Taotletavad õpitulemused:

2. arengutaseme lõpuks

- Omab ettekujutust *minu-meie oma*.
- Hoiab igapäevaselt korras oma koolitarbed.
- Koristab pärast töö lõpetamist oma töökoha.

Õppesisu:

2. arengutase

- Minu oma, meie oma.
- Oma asjade, töövahendite eest hoolitsemine, nende paigutamine.
- Töökoha koristamine.

3.4 Toitlustamine: 6kl- 15t

Taotletavad õpitulemused:

2. arengutaseme lõpuks

- Leiab suunamisel vajalikud lauanõud ja vahendid hommiku-, lõuna- ja õhtusöögi ning piduliku laua katmiseks, abistab laua katmisel.
- Täidab lihtsamaid toitlustamisega seotud tööülesandeid meeldetuletamisel
- Abistab teisi jõukohaste tööülesannete täitmisel.
- Täidab talle antud ülesande ühe osana tegevusest/tööst.
 - Viib alustatud töö enamasti lõpuni.

7kl- 15t;

8-9kl - 21t

3. arengutaseme lõpuks

- Omab ettekujutust *meie oma-võõras*.
- Hoiab korras panipaigad klassiruumis, osaleb panipaikade koristamisel/suurpuhastusel.
- Koostab (abiga) nimekirja väljasõiduks vajalikest asjadest, pakib asjad.
- Osaleb võimetekohaselt ühistöös.

3. arengutase

- Meie oma, võõras.
- Töövahendite ratsionaalne paigutus, ärapanek peale kasutamist ja hoidmine.
- Erinevate panipaikade korrashoid ja koristamine.
- Asjade pakkimine väljasõiduks, ekskursiooniks. Vajalike asjade nimekirja koostamine.

7kl- 15t

8-9kl - 21t

3. arengutaseme lõpuks

- Katab lauda erinevateks söögikordadeks ja sündmusteks ning koristab seda pärast söömist.
- Komplekteerib piknikukorvi.
- Küsib vajaduse korral abi ülesande täitmiseks.
- Osaleb võimetekohaselt ühistöös.
- Viib alustatud töö lõpuni.

Õppesisu:

2. arengutase

- Hommiku-, lõuna ja õhtusöögi ning piduliku laua jaoks lauanõude suunatud valimine vastavalt menüüle.
- Pidulik laud: küünlad, linikud, lilled, nõud.
- Hommiku- ja õhtusöögi laua katmine ja koristamine.
- Abistamine lõunalaua ning piduliku laua katmisel.

3.5 Köögitööd: 6kl- 20t

Taotletavad õpitulemused:

2. arengutaseme lõpuks

- Teab ja suunamisel täidab õpitud köögitööde juures hügieeni- ja ohutusnõudeid.
- Teeb lihtsaid köögitöid.
- Tunneb igapäevast kodutehnikat ja oskab neid juhendamisel kasutada.
- Abistab teisi jõukohaste tööülesannete täitmisel.
- Täidab talle antud ülesande ühe osana tegevusest/tööst.
- Viib alustatud töö enamasti lõpuni.

Õppesisu:

3. arengutase

- Lõunasööginõude valimine ja paigutamine.
- Lõunasöögilaua katmine ja koristamine.
- Teematiliste pidulaudade katmine.
- Rootsi laud, selle katmine.
- Nimekaartide ja kaunistuste kasutamine peolauas.
- Ühekordsete nõude kasutamine.
- Piknikukorvi komplekteerimine, piknikulaua katmine.

7kl- 20;

8-9kl - 28t

3. arengutaseme lõpuks

- Teab hügieeni- ja ohutusnõudeid erinevate õpitud tööde juures ja täidab neid.
- Teeb köögitöid.
- Tunneb kodutehnikat ja oskab sellest endale olulisi seadmeid kasutada.
- Loeb lihtsaid skeeme majapidamismasinatelt, oskab nende järgi tegutseda.
- Küsib vajaduse korral abi ülesande täitmiseks.
- Osaleb võimetekohaselt ühistöös.
- Viib alustatud töö lõpuni.

2. arengutase

- Hügieeninõuded köögis töötamisel: käte pesemine, rõivastus.
- Köögi sisustus ja selle kasutamine:apid, kraanikauss.
- Kodumasinad ja ohutusnõuded nendega töötamisel.
- Kodumasinade kasutamine abiga: pliit, külmutuskapp, nõudepesumasin, veekeetja, röster, kohviaparaat, mikser, vahvlimasin.
- Nõude pesemine, nõudepesuvahendi kasutamine.
- Nõude kuivatamine: restile, rätikule nõrguma, rätikuga kuivatamine.
- Köögi korrastamine: nõude ja toiduainete paigutamine ettenähtud kohtadesse.

3.6 Toidu valmistamine: 6kl- 30t

Taotletavad õpitulemused:

2. arengutaseme lõpuks

- Valmistab lihtsa hommikusöögi.
- Tükeldab puu- ja aedvilja.
- Valmistab suunamisel valmistaignast küpsetisi.
- Tunneb igapäevast kodutehnikat ja oskab neid juhendamisel kasutada
- Täidab talle antud ülesande ühe osana tegevusest/tööst.
- Viib alustatud töö enamasti lõpuni.
- Koristab pärast töö lõpetamist oma töökoha.

3. arengutase

- Kodumasinad ning ohutusnõuded nendega töötamisel.
- Kodumasinade kasutamine: elektri- ja gaasipliit, nõudepesumasin, veekeetja, kohviaparaat, mikser.
- Kodumasinade puhastamine.
- Köögikella kasutamine.
- Sõela kasutamine.
- Riivi kasutamine.
- Pajalappide/kinnaste kasutamine.
- Pannide, pottide, küpsetusvormide puhastamine.
- Toiduainete säilitamine külmikus.
- Prügi sorteerimine.

7kl- 30t ;

8-9kl - 42t

3. arengutaseme lõpuks

- Valmistab lihtsat toitu skeemi/retsepti järgi.
- Valmistab poolfabrikaatidest ja konservidest lihtsat toitu
- Kaunistab ja serveerib toidu.
- Osaleb ülesannete jaotamisel söögivalmistamise juures.
- Küsib vajaduse korral abi ülesande täitmiseks.
- Osaleb võimetekohaselt ühistöös.
- Viib alustatud töö lõpuni.

Õppesisu:

2. arengutase

- Lihtsa hommikusöögi valmistamine.
- Viilutatud leivale, saiale või/määrdevõide määrimine.
- Saia/leiva röstimine rösteris.
- Vee keetmine veekeetjaga.
- Tee-ja mahlakontsentraadist külma ja kuuma joogi valmistamine.
- Puuviljade, aedviljade tükeldamine. Aedviljasalati valmistamine.
- Valmistaigna rullimine, tükeldamine, küpsetamine.
- Küpsiste, saiakeste küpsetamine valmistaignast, nende kaunistamine.

3.7 Sisseostude tegemine: 6kl- 15t

Taotletavad õpitulemused:

2. arengutaseme lõpuks

- Koostab (abiga) ostunimekirja ning kasutab seda sisseostude sooritamisel.
- Valib suunamisel sõbrale kingituse. Pakib kingituse.

3. arengutase

- Leiva, saia, vorsti lõikamine.
- Juustunoa kasutamine.
- Lihtsate retseptide (skeemide) järgi toidu valmistamine.
- Puljongi valmistamine kontsentraadist.
- Poolfabrikaatidest, konservidest, pakisuppidest lihtsa toidu valmistamine.
- Makaronide, muna keetmine.
- Aedviljade puhastamine ja koorimine.
- Praekartulite valmistamine.
- Toiduainete küpsetamine (kana, kala, juurviljad).
- Lihtsate magustoitude valmistamine (vahustamised).
- Vahvlite küpsetamine vahvlimasinaga.
- Koogi küpsetamine.
- Toidu soojendamine.
- Toidu serveerimine ja kaunistamine.
- Ülesannete jaotamine toiduvalmistamisel.

7kl- 15t;

8 -9kl - 21t

3. arengutaseme lõpuks

- Koostab suunamisel järgmise päeva menüü ja planeerib sisseostud.
- Koostab ja kasutab ostunimekirja.
- Valib kaupluses sobivad riideesemed.
- Määratleb abiga ostudeks vajamineva rahasumma.

Õppesisu:

2. arengutase

- Pakendite ja toiduainete äratundmine köögis, poes.
- Ostunimekirja (fotod, pildid, sõnad) koostamine ja lugemine.
- Toiduainete ostmine poest/turult: kaupade suunatud leidmine, maksmine kassas.
- Poes kingituste valik sõbrale sünnipäevaks, jõuludeks. Kingituste pakkimine.

3.8 Rõivastus ja selle hooldus: 6kl- 30t

Taotletavad õpitulemused:

2. arengutaseme lõpuks

- Valib riietumiseks ilmale ja sündmusele vastava riietuse ja jalatsid.
- Jälgib oma riiete ja jalanõude puhtust.
- Peseb käsitsi väikeseid riidesemeid.
- Peseb kummijalanõusid.
- Kuivatab pesu/jalanõusid.

3. arengutase

- Järgmise päeva menüü suunatud koostamine ja sisseostude planeerimine.
- Ostunimekirja koostamine lihtsa retsepti (skeemi) järgi.
- Ostunimekirja kasutamine sisseostude tegemisel.
- Sobivate rõivaste valimine (värvitoonid, suurus) kaupluses.
- Ostude sooritamiseks ligikaudse rahasumma määratlemine.
- Lihtsa eelarve koostamine (nädal, kuu).

7kl- 30t ;

8-9kl - 42t

3. arengutaseme lõpuks

- Valib riietumiseks tegevusele ja olukorrale vasta riidetuse ja jalatsid.
- Loeb lihtsaid skeeme ja jooniseid rõivastelt ning ajapidamismasinatelt ja oskab nende järgi tegutseda.
- Peseb pesu automaatpesumasinaaga.
- Triigib pesu.
- Paigutab triigitud pesu panipaika.
- Õmbleb nõõgi, parandab õmbluse.
- Hooldab jalanõusid.

Õppesisu:

2. arengutase

- Rõivastuse ja jalatsite valik vastavalt ilmale.
- Piduliku, igapäevase, sportliku riietuse valik.
- Rõivaste, jalanõude puhtus.
- Musta pesu hoidmine.
- Pesu pesemine käsitsi (sokid, pesu, sukkpüksid jne).
- Pesu kuivatamine nõõril, pesurestil.
- Jalanõude kuivatamine.
- Kummijalanõude pesemine.

3. arengutase

- Pesumärkide lugemine: käsitsipesu, masinpesu, ainult keemiline puhastus, vajab triikimist, ei vaja triikimist.
- Pesu sorteerimine: kirju, valge/hele, tume pesu.
- Pesu pesemine automaatpesumasina: pesu panek masinasse, sisselülitamine, pesu väljavõtmine.
- Pesupulbri valimine.
- Automaatpesumasina temperatuuri reguleerimine pesumärkide järgi.
- Pesu pesumajja viimine.
- Triikraua sisse- ja väljalülitamine.
- Triikraua temperatuuri valimine vastavalt pesumärgile.
- Aurustaja kasutamine/pesu niisutamine.
- Pesu triikimine.
- Triikimise ohutusnõuded.
- Triigitud pesu sorteerimine, kappi paigutamine.
- Rõivaste kokkupanek.
- Nööbi õmblemine, soki nõelumine, õmbluste parandamine, paigad/aplikatsioonid.
- Sobivate rõivaste valimine (värvitoonid, suurus).
- Olukorrale ja tegevusele vastavate rõivaste ja jalatsite valimine.
- Rõivastuse täiendamine sobivate detailidega. Ehted, kosmeetika.
- Jalatsite hooldus. Kingakreemide valik vastavalt jalatsi värvile, jalatsite puhastamine.
- Kingsepp.

3.9 Tööd õues ja aias: 6kl- 10t

Taotletavad õpitulemused:

2. arengutaseme lõpuks

- Valib riietumiseks ilmale vastava riietuse ja jalatsid.
- Osaleb jõukohastes aiatöödes.
- Abistab teisi jõukohaste aiatööde tegemisel.
- Täidab talle antud ülesande ühe osana tegevusest/tööst.
- Viib alustatud töö enamasti lõpuni.

Õppesisu:

2. arengutase

- Sügisestes, talvistes ja kevadistes aiatöödes osalemine.
- Lehtede riisumine, äravedu.
- Lume koristamine lumelabidaga.

7kl- 10t

8 -9kl - 14t

3. arengutaseme lõpuks

- Valib riietumiseks tegevusele ja olukorrale vastava riietuse ja jalatsid.
- Teeb juhendamisel lihtsamaid töid õues ja aias.
- Teab ohutusnõudeid erinevate õpitud tööde juures ja täidab neid.
- Küsib vajaduse korral abi ülesande täitmiseks.
- Osaleb võimetekohaselt ühistöös.
- Viib alustatud töö lõpuni.

3. arengutase

- Kõõgililja – ja lilletaimede ettekasvatamine.
- Kaevamine, külvamine, istutamine, kastmine, rohimine, kõplamine.
- Saagi koristamine aias, põllul, metsas.
- Puude istutamine.
- Toataimede ümberistutamine.
- Luuaga pühkimine.
- Prahi äravedu.
- Puistematerjali puistamine libedatele teedele.
- Pinkide, aia värvimine.

